

MOJE VÁLĚČNÉ TAŽENÍ EVROPOU

Pěšákem ve Francii
a leteckým pozorovatelem v Rusku

KARL KNOBLAUCH

OMNIBOOKS

Moje válečné tažení Evropou

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

OMNIBOOKS

Karl Knoblauch

Moje válečné tažení Evropou – e-kniha

Copyright © Omnibooks, 2019

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Copyright © Verlagshaus Würzburg GmbH & Co., KG,
Flechsig Verlag
Beethovenstraße 5B
D-97080 Würzburg
Germany
Translation © 2019 Vlastimil Dominik

ISBN 978-80-882-7418-6 (tištěná kniha)
ISBN 978-80-882-7419-3 (ePub)
ISBN 978-80-882-7420-9 (Mobi)
ISBN 978-80-882-7421-6 (PDF)

KARL KNOBLAUCH

MOJE VÁLEČNÉ TAŽENÍ EVROPOU

Pěšákem ve Francii
a leteckým pozorovatelem v Rusku

OMNIBOOKS

2019

ČÁST I

Pěchota – vstup do drsného života

1938

Rychlík Berlín-Vratislav jede nocí směrem Slezsko. Může být kolem druhé hodiny ráno. Stojím v chodbičce, opírám se čelem o sklo okna a dívám se ven do tmy. Jsem na cestě do slezského Frankensteinu a v kapse mám povolávací rozkaz. Myšlenkami jsem stále o krok před rychlíkem nebo zpátky v Hannoveru.

Rozloučil jsem se s rodiči. Matka se k mému rozhodnutí stát se vojákem nijak nevyjádřila. Otec vyslovil námitky, které ale nebyly nijak zásadní. Ovšem prohlásil, že podle jeho názoru by bylo správnější, kdybych se po skončení školy nejprve naučil nějaké „civilní“ povolání – do jisté míry jako jakousi „zálohu“. Podle jeho představ bych měl být po absolvování strojího oboru na vyšší technické škole technikem. V posledním školním roce jsem i já považoval tuhle cestu za přijatelnou, ale potom nastaly neustálé diskuze mezi žáky o „postavení vojáka ve státu a společnosti“. Vzpomínám si na stále se opakující rozhovory se svým spolužákem Herbertem Herwigem o přestávkách nebo na cestě ze školy. Cesta ze školy nebyla nikdy dost dlouhá, abychom to téma uzavřeli. Nakonec byla pro mne rozhodující nesmírná touha po samostatnosti a po nezávislosti na domě rodičů, v němž mi nic nechybělo. Blížící se vojenský život se svým nezbytným omezením osobních svobod na mne nemohl udělat dojem. Všichni moji mužští předci byli vojáci – otec od roku 1911 u gardové pěchoty v Berlíně a v roce 1914 šel do války v jednotce letectva. Proč bych tedy měl mít pochybnosti o tom, co mě teď čekalo?

Jdu zpátky do svého kupé. Jediný spolecestující, nějaký starší pán, je skrčený v rohu a dřímá. Musel jsem delší dobu spát. Když otvírám oči, vidím nad poli mlhu, kterou se pokouší proniknout slunce. Dnes je 18. listopadu 1938.

Vlak zastavuje v Legnici. Vystupuji, abych zde nasedl na přípoj přes Swidnici do Frankensteinu (dnes Zabkowice Slaskie). Na nástupišti stojí několik mladých mužů s lehkým zavazadlem, kteří také vystoupili z rychlíku Berlín-Vratislav. Je zřejmé, že všichni jsou na cestě do Frankensteinu. Oslovuji prvního a můj předpoklad se potvrzuje. Když přijíždí navazující vlak, jsme patnáctičlenná skupina, která do něj nastupuje pohromadě.

Po dobré hodině jízdy vjíždí vlak do Frankensteinu. Bereme si zavazadla a vystupujeme. Na nástupišti je přiměřeně řvoucí rotný: „Žáci poddůstojnické školy ke mně!“

Rychlým krokem jdeme k němu a nastupujeme do trojřadu, jako bychom už celé roky nic jiného nedělali. „Vpravo v bok – běžným krokem vchod!“ a jde se svižnou chůzí do kasáren stojících na okraji města u silnice do Heinesdorfu.

Železná kovaná brána do kasáren je otevřená a vcházíme dovnitř. Vlevo je strážní budka, vpravo velitelství, v pozadí kasárenský dvůr. Už nemohou být žádné pochyby, že jsme nyní součástí německé armády, přesněji německé pěchoty.

Druhý den je v 6.00 budíček. Z postelí nás vyháňá píšťalka službu konajícího poddůstojníka. Nosiči kávy se s velkými konvicemi ženou v cvičebním oblečení do kuchyně. Ostatní spěchají do koupelen. Řev poddůstojníků udávající tempo nás nahání zpátky na světnice. Vypít kávu, ustlat posteľ - a do „drilichu“.

„Roto nástup!“

Ve skupinách odcházíme k nástupní ploše. Jeden rotmistr podává hlášení „šikovateli“, hlavnímu rotmistrovi Seidelovi. Krátce nato přichází na scénu velitel roty kapitán Köhler a Seidel mu podává hlášení.

Krátké přivítání. Upozornění na vysoké nároky, které na nás jako na dobrovolníky budou klást a na závěr poznámka, že voják může přežít jen v duchu skutečného kamarádství – on věděl, o čem mluví – my ne, ještě ne. Kapitán Köhler přikládá ruku ke štítku čepice a šikovatel volá „Pozor!“; první setkání s důstojníkem, který mě, jak dneska vím, rozhodujícím způsobem formoval.

Po skupinách dostáváme ve skladu potřebné věci. Každý si nese ty své ve stanové celtě na světnici. Pod dohledem poddůstojníka se snažíme tu ohromnou hromadu uniforem, drilichových mundůrů, spodního prádla, bot a částí výstroje uložit podle přesných pokynů do skříněk. Překvapuje mě, že naše úsilí je po několika pokusech nakonec úspěšné.

Pozdě odpoledne jsme skoro hotoví. Večeříme na světnicích. Potom úklid světnice a v 21.00 její kontrola službu konajícím poddůstojníkem v doprovodu příslušného velitele družstva. Unavení padáme do postelí.

Budíček! „Nástup nosičů kávy!“...mytí – všechno jako vždy.

Od osmi hodin výuka o chování v prostoru kasáren. Vztahy k nadřízeným, všeobecný chod služby. Od velitele družstva rotného Karla Rubeho se dovídáme, že velitelem školy je plukovník von Stülpnagel. Na okraj poznamenává, že se při jeho výšce 208 centimetrů nedá přehlédnout. Můžeme se o tom přesvědčit už následující den. Jeho pobočníkem je nadporučík Flemming. V protikladu ke svému pánovi a mistrovi je to vysloveně malý šlachovitý člověk; kromě skládání přísahy a „Vůdcových narozenin“ není skoro vůbec vidět. Ovšem to v žádném případě neznamenalo, že by nic nedělal.

Dále se dozvídáme, že ve škole jsou dvě roty. Každá rota má čtyři čety, četa tři družstva. Patřím k 11. družstvu 1. roty. Jak jsem mezitím zaznamenal, jsem se svými 173 centimetry v rotě nejmenší. Až později jsem zjistil, že pozice „muže na levém křídle“ je při zatačení roty v útvaru velice namáhavá.

Koncem listopadu pokročil náš výcvik tak daleko, že se dá uvažovat o skládání přísahy při zachování vojenských rituálů. Před oběma nastoupenými rotami stojí vlajkonoš a jemu po boku poručíci Hille a Prinz s vytasenými šavlemi. V zastoupení rot vysílá každý z nich svého nejvyššího a nejmenšího vojáka ke složení přísahy na vlajku. Protože jsem ve své rotě nejmenší, jsem mezi nimi. Pobočník předčítá text přísahy a roty jej opakují. Velitel končí ceremoniál upozorněním na význam přísahy a od nynějška platný závazek bránit v případě nutnosti vlast s nasazením vlastního života. Pak se roty rozcházejí na své ubikace.

* * *

Na začátku prosince dostáváme zbraně náležející k výstroji - pušku 98k a bodák. Ten mě vždy, když jsem musel nést tuhle zastaralou zbraň, rozčiloval.

Následuje instruktáž v zacházení s puškou. Po dvou týdnech nám světili kulomet MG 34, ale ještě nestřílíme.

K mé velké radosti nám v těchto dnech šikovatel oznamuje, že je

velitel se stavem našeho výcviku naprosto spokojený a krátké vánoční dovolené tak nestojí nic v cestě.

1939

Šikovatel podává 10. ledna hlášení veliteli. Kapitán Köhler zdraví rotu: „Dobré ráno, chlapani!“ „Dobré ráno, pane kapitáne!“ burácí odpověď.

Když velitel řekne „Dobré ráno, chlapani!“, má dobrou náladu, ale když nás osloví „Dobré ráno, roto!“, je nevrlý. Přizpůsobili jsme se tomu.

Rota pochoduje poprvé na střelnici západně od statku Seitendorf. Jsem pověřený nesením střeliva a s několika kamarády se na konci roty vláčíme s bednou munice. Střelbě předcházeli nácvik míření. Výsledky jsou odpovídající. Není mezi námi žádné vyslovené „střelecké nemešlo“. To ovšem neznamená, že to tu a tam někomu neujede. Takovou chybu považuje příslušný poddůstojník za nedostatečnou soustředěnost a trestá ji deseti kliky. Těmto sportovním výkonům jsem se dokázal vyhnout.

Zbytek ledna, únor a březen jsou vyplněny pořadovými cvičeními, cviky s puškou, střelbou – také z kulometu – a pohybem v terénu. Když se vracíme ze stálého cvičiště na Kalkbergu, vypadáme obvykle jako čuňata. Při pochodu Frankensteinem jsou na kraji silnice stojící hospodyně a matky z našeho vzhledu zděšené a hlasitě dávají najevo svou nelibost. My náš stav tak nevnímáme a s nechutí myslíme jen na to, že budeme muset své oblečení dát zase rychle do pořádku.

* * *

Dnes je 5. května a máme výcvik v bojové střelbě. Pohyb v terénu s ostrou střelbou je přece jen něco jiného než dosavadní plížení a manévrování v poli. Je přece zvláštní, když vedle ležící obránce zahájí palbu „doprava dozadu“.

S vědomím, že jsme zažili něco skvělého, pochodujeme zpátky do kasáren. Velitel naší čety rotmistr Jauersch považuje za vhodné nás za výkony v terénu pochválit. Dělá to dost zřídka.

Po večeři dochází k velké hádce mezi dvěma mými spolubydlíci na světnici. Přicházím právě z kantýny a na začátku sporu jsem u toho

nebyl. Při otvírání dveří slyším slova jednoho z nich: „Ten zbabělec neměl odcházet do Holandska!“

Okamžitě poznávám, že se jedná o posledního německého císaře. Ten druhý oponuje: „Tuhle urážku císaře si vyprošuji. Jeho obrázek stojí na psacím stole mého otce a možná se ti také doneslo, že takový obrázek má pověšený ve své kanceláři i velitel naší roty. Kromě toho jsou souvislosti a pozadí jiné, než si myslíš. Ale ve tvých sedmnácti letech ti zjevně chybí rozhled!“

To byl okamžik, kdy si oba chtěli jít po krku. My ostatní jsme měli co dělat, abychom ty kohouty od sebe odtrhli. Tohle téma se už nikdy neotevřelo. Zařekl jsem se, že se nezmíním, že obrázek císaře visí také v obývacím pokoji mých prarodičů.

Výuka čety na pískovém modelu. Na prostorné půdě kasáren je vedle šaten učebna s pískovým modelem, který znázorňuje krajinu v okolí Frankensteinu. Zde se budou navčičovat úkoly průzkumného oddílu, které se budou v následujících dnech provádět v terénu. Jsem zde ve svém živlu. Kapitán Köhler považuje tuto problematiku za tak důležitou, že sám přebírá vedení výuky jednotlivých čet.

Okamžitě mi bylo jasné, že mu záleží na prosazení principu, že k nepříteli se blížící družstvo musí v zásadě zajišťovat jiné družstvo, které je v případě nutnosti schopno palbou umožnit odpoutání čelního družstva od nepřítele.

Na tento základní princip si vzpomínám v březnu 1940, když se důstojnický průzkumný oddíl 195. cyklistické roty, ke které jsem během francouzského tažení patřil, dostal bez zajištění do přepadu ze zálohy. Jako první padl poručík Gottbehüt a spolu s ním dva jeho muži. Jeden zraněný rotmistr skončil v zajetí a zbytek pohltila spásná tma.

* * *

Po návratu z dovolené o svatodušních svátcích jsme znovu ve Frankensteinu. Opět cvičíme v terénu. 2. června je zřejmé, že se jeden příslušník roty z dovolené nevrátil. Po dvou týdnech se dovídáme, že se v blízkém městském lese oběsil. Jak vyplynulo z dopisu na rozloučenou, nedokázal se vypořádat s tvrdostí výcviku.

6. června se v Berlíně koná přehlídka „Legie Condor“ před Vůdcem. Jejím posledním velitelem je generálmajor Freiherr von Richthofen,

do jehož velitelské působnosti v Sovětském svazu mě koncem roku 1941 převedeli. Ale to jsem dnes ještě nemohl tušit.

Ranní nástup! Rota je nastoupená. Šikovatel omílá svůj obvyklý program a pak nechává vystoupit deset mužů, mezi nimi mě. Říká nám, že máme posílit Frankensteinský pěvecký sbor při vystoupení na „Městských slavnostech“, události, jejíž význam přesahuje hranice města.

Jsem zděšený, protože vůbec neumím zpívat. Moje opatrně přednesené pochybnosti smetává šikovatel šmahem ze stolu: „Knoblauchu, vy nevíte o svém talentu!“ Musím se účastnit večerních nácviků. Vždycky se strachy úplně zpotím. V den vystoupení jsem našťastí služebně zaneprázdněný.

9. červen nám přináší ostré střelby v prostoru Briesnitz. Území výcviku je zajištěné řetězem stráží. Po skončení cvičení se teprve večer zjišťuje, že chybí jeden muž zajišťovací čety. Velitel čety a družstva chybějícího vojáka odjíždějí autem na postavení stráží a toho hledaného nacházejí na jedné křižovatce. Neopustil místo, které měl hlídat. S velitelem družstva není několik dní řeč; musel dostat od velitele pořádný kartáč.

Jeden plukovník hovoří 21. června před celou školou o záchraně Slezska v roce 1914 před Rusy. Cítím, že většina mých spolužáků stěží poslouchá. Sověti v blízké budoucnosti na hranicích Říše – to je prostě nepředstavitelné.

Včera jsme byli posluchači, dnes jsme diváci. Před prostorem kasáren zaujala postavení baterie protiletadlových kanónů „osmaosmdesátek“. Sedíme kolem postavení a sledujeme dělostřelce v akci. Ve větší výšce přilétající letouny zachycují zaměřovací přístroji a pak na ně „střílejí“. Vydávají ohlušující rámus. Když se na závěr cvičení dostávají nízko letící letouny do prostoru protiletadlových kanónů ráže 20 mm, je dojem, který protiletadloví dělostřelci u pěchoty zanechávají, jednoduše fantastický.

24. června mám osmnácté narozeniny a odpoledne mám volno.

Noční poplach! Je jedna hodina ráno. Ostrý zvuk píšťalek poddůstojníků nás vyháňá z postelí. Sahat po vypínači světla je zbytečné - proud je vypnutý. V naprosté tmě se připravujeme k pochodu a za patnáct minut již vycházíme. Odchod směřem „Kalkberg“ na naše už měsíce dobře známé cvičiště. Máme zajišťovat předpokládaný „pluk 1“ a sondujícího nepřítele, kterého poskytla 2. rota, bojem donutit, aby

zůstal stát u Niederwaldu. Díky zásahu rozhodčího se nám to také podařilo. Při východu slunce se roty zase vracejí.

* * *

Již brzy ráno 1. července jedeme za dobrého počasí v koloně nákladních aut k Nise k 8. ženijnímu praporu. Po prohlídce vozového parku a těžké ženijní techniky nám předvádějí přemostění Nisy pontonovým mostem. Dělá to na nás velký dojem. Mohou nám vypadnout oči, když ženijní oddíl útočí s použitím ostrého střeliva a plamenometů na bunkr. Lehkovážně jsme se již považovali za „profíky“, ale ukázka ženistů nás vrátila na zem reality. Návštěvu u ženistů na Nise zakončilo vyhození betonového mostu do vzduchu.

Šikovatel mi sděluje, že zítra, společně s příslušníky 2. roty, pojedou ve vozidle velitele školy na informativní cestu do Valbříšských hor. Dodává, že sice nechápe, proč padla volba na mne; ale rozhodl tak kapitán Köhler.

Do kasáren přijíždějí transportní vozidla. Dnes máme 5. července. Roty jsou nastoupené. Kapitán Köhler jako služebně starší velitel obou rot podává hlášení veliteli, který k nám před odjezdem ještě chvíli mluví. Účelem cesty je, jak říká, prohlídka bývalé československé linie bunkrů jihozápadně od Waldenburgu (dnes Wałbrzych). Kromě toho považuje za důležité, aby voják znal zemi, kterou bude možná muset bránit.

Roty nastupují. S mým kamarádem z 2. roty mě volá velitelův řidič. Hlášení veliteli. Plukovník von Stülpnagel nás zdraví podáním ruky a vyzývá nás, abychom si sedli na zadní sedadlo otevřeného osobního vozu. Vyjíždí se. Přes Waldenburg přijíždíme ke klášteru Grüssau. Prohlížíme si ke klášteru patřící významný slezský barokní kostel.

Jedeme dál a jihozápadně od Sovích hor narážíme na linii československých bunkrů. Plukovník von Stülpnagel nám vypráví, že s dalšími veliteli v době „československé krize“ tuto pohraniční oblast prozkoumávali jako civilní turisté s holí a batohem.

Jedeme dál přes Trutnov na jihovýchod. Když vidím místní tabuli „Náchod“, napadá mě, že v roce 1866 po této silnici postupovaly oddíly pruského korunního prince směrem na Josefov/Hradec Králové a podle Moltkeho plánu vmanévrovaly rakouského vojevůdce Benedeka do porážky u Hradce Králové/Sadové. S údivem zjišťuji, že to bylo to skoro na den před 73 lety.

V následujících dnech nám svěřují ruční granáty a výbušniny. Na denním programu je „bojová činnost“; přesněji boj v hloubce hlavního bojiště! Roty odcházejí v 6.00 z kasáren a vydávají se oddělenými cestami na sever. Prvních deset kilometrů se jde rychlým krokem. Dostáváme povolení k ulehčení pochodu – můžeme si rozepnout horní knoflík na polní blůze a přílbu pověsit na levou tašku na střelivo. Na 15. kilometru se obracíme a dostáváme půlhodinovou přestávku. Je tam polní kuchyně; dostáváme studené jídlo a čaj. Před dalším pochodem nám ulehčují od dosud zatěžujících věcí. Družstva odevzdávají kulometry a k nim patřící bedny se střelivem. Jsem přidělený k minometnému oddílu a nesu teď kromě pušky základnovou desku minometu ráže 50 mm. Prvních sto metrů po té pauze jsou utrpením. Ztuhlé svaly se jen pomalu uvolňují. Aby toho nebylo dost, cítím, že mám na obou patách puchýře, které mi právě praskly. Pekelně to pálí. Mému sousedovi, který nese na zádech hlaveň minometu, se vede stejně. Je jen dobré, že už nepochodujeme v útvaru. Šouráme se, jinak se náš pohyb vpřed nedá nazvat, v zástupu po pravém okraji silnice.

Brzy odpoledne se rota blíží ke cvičišti na Kalkbergu. Zaleháváme v silničním příkopu. Zepředu se ozývá volání: „Velitel čety k šéfovi!“

Jauersch, mezitím povýšený na nadrotmistra, se žene dopředu. Taktická porada trvá jen několik minut. Mám dojem, že velitele čet a družstev obeznámili s průběhem cvičení už před několika dny.

Jauersch se vrací a hned vedle nás probírá s veliteli družstev bojovou činnost čety. Jde o průnik do na Kalkbergu vybudovaného postavení se zákopy a překážkami. V první linii jsou I., II. a III. četa. My, IV. četa, máme být uprostřed roty za II. četou.

Ze silničních příkopů severně od obce Stolz se čety rozvíjejí směrem ke Kalkbergu. Následuje nezbytná dělostřelecká vložka rozhodčího. My z IV. čety se pohybujeme v přiměřené vzdálenosti za před námi jdoucím hlavním proudem. Vpředu postupující čety se přiblížily na vzdálenost vhodnou k zahájení průlomu. V polovině svahu jsme zalehli do krytí. Sto metrů vlevo od nás vidím velitele v hloučku několika důstojníků. „Vojevůdcovský pahorek,“ říkám si.

Vpravo od nás se blýská pěchotní palba. K nepřátelskému postavení se propracovává 2. rota.

Po pár minutách na oddech stoupá vzhůru zelená světlice. Přední čety vnikají s mohutným řevem a divokou střelbou do postavení nepřítele. Když se zvedám, vidím, že průlom kryje zprava I. četa. Kulometry

zaujímají postavení. Střelecké oddíly nejsou moc vidět, protože se pohybují vpřed v systému zákopů.

II. četa se vydává podle plánu do hloubky hlavního bojiště. Snažíme se udržet s ní kontakt. Po dalších sto metrech vyřazují rozhodčí tuto četu z boje. Teď jsme na řadě my. Říkám si, jestli může při takové akci vypadnout z boje v nejhorším případě celá četa. Později zažiju, že může.

Nadrotmistr Jauersch žene družstva vpřed. Střídáním střelby a pohybu x krát nacvičeným na pískovém modelu a v terénu se vrháme dál, až se dostáváme na protilehlý svah Kalkbergu.

Četa se kryje a zajišťuje. Můj minometný oddíl mizí v terénní prohlubni a zřizuje tam minometné postavení. Jsem rád, že si konečně mohu sundat ze zad tu základnovou desku. Pokaždé, když zalehávám, tak mi klouže do zátylku.

Právě jsem si udělal ve svém krytí pohodlí a pozoruji kobyliku hou-pající se na stéblu trávy, když dostáváme rozkaz shromáždit se. Zvedáme se a teprve teď zjišťujeme, jak jsme naprosto vyčerpaní. Minomet se zase rozebírá a rota se po družstvech vrací a shromažďuje se na silnici, odkud cvičení začalo. Již na nás čekají týlové koňské potahy. Nakládáme na ně techniku a roty pochodují směrem Frankenstein. Uprostřed obce Stolz zatáčíme ostře na západ a za obcí dostáváme přestávku. Kontroluje se uniforma, horní knoflík blůzy se zapíná a řemen pušky se nastavuje nakrátko. Do čela se staví hudební četa sousední posádky a za zvuku hudby pochodujeme městem do kasáren. Po obou stranách silnice nám mávají obyvatelé města.

Myslíme se, že příchodem do kasáren cvičení končí. Ale to je omyl! Kapela zatáčí jako k přehlídce a velitel nařizuje průchod „parádním krokem“. Vidím, jak před námi pochodující 2. rota zatáčí a krátce nato slyším ostrý hlas kapitána Mittelstaedta: „Póóózor!“ Pěšáci zvedají nohy vysoko vzhůru a procházejí kolem velitele.

Teď jsme na řadě my. Všechno je úplně stejné. Z posledních sil se snažíme zanechat dobrý dojem. O to víc se nás dotýká, když velitel nařizuje ještě jeden průchod 1. roty. Po jednom obejití kasárenského dvora nasazujeme k opakovanému průchodu před velitelem. Povel kapitána Köhlera „Pozor!“ slyším jako z velké dálky. Nevím, jak vysoko ještě zvednu nohy, a určitě to neví ani ostatní. Již jsme překročili hranici svých psychických sil. V zátylku přede mnou jdoucího vojáka vidím kapky potu stékající na límec. Konečně zastavujeme. Rota se rozchází

a mizí v hlavním vchodu budovy kasáren. Při příchodu na světnici mám černo před očima a musím si sednout.

Sotva jsme odložili zbraně a výstroj slyšíme hulákání službu konajícího poddůstojníka: „Připravit ke sprchování! Nástup za pět minut!“

Sprcha je požitek – svaly se uvolňují a obnovuje se schopnost vnímání.

Po návratu na světnice – máme nařízeno sportovní oblečení – čekáme „vizitu“ štábního lékaře. Všechno jde velice rychle a přesně. Všichni stojí na své stoličce a již jsou v místnosti felčar a jeho „sanitáci“. Pěšák Rumpel podává hlášení. Lékař mává rukou a zdravotnický rotmistr nás jednoho po druhém žádá, abychom zvedli nohu – napřed levou a pak pravou. Snaživý poddůstojník nám natírá puchýře jódem, pinzetou zvedá uvolněnou kůži a vše, co je volné, šikovnými prsty bez okolků odtrhává.

Tak rychle, jak lékařské ošetření začalo, také končí. Jsme zase sami a výjimečně jsme stejného mínění – v případě opakování se budeme s lékařem a jeho „sanitáky“ prát!

Den končí čištěním zbraní. Hned po večeri jdeme spát.

Pozdě odpoledne 30. června nakládají obě roty nákladní auta, koňské povozy a techniku. Teď už je to oficiální – náš transport jede na cvičiště Groß Born v Pomořansku. V devět hodin večer se vlak rozjíždí. V kupě se zpívá a nálada je skvělá.

Přes Landsberg a Neustettin přijíždíme 31. července kolem šesté hodiny večer na vojenské cvičiště Linde u Groß Bornu. Roty ihned vykládají vagóny a pochodují k ubikacím. Rozdělení družstev na jednotlivé světnice je připravené a my se tam zařizujeme.

Do jisté míry jako zahájení a přivítání se dopoledne koná slavnostní přehlídka před naším velitelem a velitelem cvičiště. Jak později řekl poručík Hille, zdálo se, že jsme na velitele cvičiště udělali dobrý dojem. Zjevně jsme se líbili také našemu veliteli, neboť odpoledne dostáváme volno.

* * *

3. srpna v 5.00 máme budíček a kolem šesté hodiny pochoduje rota se zpěvem na terénní střelnici. Na programu je „Bojová střelba družstev v obraně“. Střílíme na terče ve tvaru hlavy, které lze ovládacími lany zvedat a sklápět – vzdálenost 150 a 250 metrů. Jsme si jisti úspěchem.

Výsledky střelby, když se odhlédne od pár selhání, jsou stále uspokojivé. Ovšem „Slezské družstvo“ v ní dnes obstálo lépe než moje družstvo. Ti chlapi střílejí jako pytláci. Mezi nimi jsou jména jako Wollnik, Sor-nik, Schikorra.

Včera „obrana“, dnes „Bojová střelba družstev v útoku“. Družstvo zalehlo ve „střelecké linii“. Velitel družstva dává povel: „Nabít a zajistit!“
Můžeme vyrazit.

Střídáním střelby a pohybu postupujeme vpřed. Patnáct metrů vlevo vpředu od nás zaujal postavení Ahaus. Když zahájil palbu, vrhl jsem se dopředu, rychle jsem proběhl kolem něj, skryl se v terénním zářezu a pokoušel jsem se zklidnit dech. Již jsme měli za sebou dvě stě metrů. Kolem mne svištěly střely vlevo a vpravo za námi střílejících chlapů. Trochu jsem se nadzvedl a odhadl vzdálenost k terčům na 150 metrů.

„Palbu zastavit, zajistit!“ Zvedáme se. Utírám si pot z očí.

Odpoledne máme volno. Od 19.00 je v celých kasárnách nařízen absolutní klid. Je to pro nás nové opatření. Jeho důvod nám bude úplně jasný o půlnoci.

0.00 hodin – poplach! Mrzutě si oblékáme uniformy, bereme pušky a přilby, a ještě rozespálá rota nastupuje před ubikací.

„Velitelé čet a družstev k šéfovi!“ Za několik minut pochodujeme po družstvech v zástupu do tmy. Nikdy jsem se nedověděl, o co tuto noc vlastně šlo. Zpočátku jsou cesty, po kterých jdeme, ještě docela schůdné. Po asi kilometru odbočujeme doprava do borového lesa s hus-tým podrostem. Držím si před obličejem levé předloktí, abych se chránil před švihajícími větvemi. Brzy dostáváme povel „Stát!“ a „Za-lehnout!“. Může být tak kolem jedné hodiny ráno.

Jen neztratit kontakt, říkám si pořád dokola a pokládám předloktí na boty kluka přede mnou. V lese nastalo absolutní ticho. Po dvaceti mi-nutách mám neurčitý dojem, že tady něco nehraje. Sahám po nohou souseda přede mnou; stále tam je. Abych se o tom ujistil, tiše na něj volám – ani se nehne. Chlapík přede mnou na teplé lesní půdě usnul a skutečně jsme ztratili spojení s ostatními. Zavoláním to oznamuji za námi ležícímu 12. družstvu. Jeho velitel přichází dopředu: „Kterej trotl ztratil spojení?“

Velitel „dvanáctého“ se rozhoduje pro výpad a bere nás, zbytek „je-denáctého“, pod svá křídla.

Po další hodině, kdy už začíná svítat, narážíme na svou rotu, jejíž poslední družstvo právě mizí v jedlové oboře. Podařilo se nám obnovit

kontakt – nenápadně! Také poddůstojník „dvanáctého“ mlčel. Nezapomněli jsme mu to.

Dnes střílejí ucelená družstva na vzdušné cíle – na pytel vlečený malým jednomotorovým letounem. Když to má II. četa za sebou, nastává delší pauza. Říká se, že poslední střílející družstvo ten letoun málem sestřelilo. Po dvou hodinách se ve střelbě zase pokračuje údajně s jiným pilotem. Odpolední vyšetřování té události nepřineslo žádný výsledek.

Po delším pochodu přicházíme 11. srpna na terénní střelnici cvičiště. Čtyřlístek jedna po druhé útočí ostrou střelbou na v terénu vyznačená „nepřátelská“ předsunutá postavení. Dosavadní celkový výcvik, zejména posledních deset dní zde na cvičišti, z nás udělal rutinéry. Velitelé jsou spokojeni a naše sebevědomí výrazně vzrostlo.

Před odchodem máme možnost vidět na vlastní oči „bezpečí“, jež nám poskytuje přílba. Plukovník von Stülpnagel nechává nasadit oceľovou přílbu na kůl. Stojíme v přiměřené vzdálenosti. Jeden poddůstojník do ní střílí z pistole Luger P.08. Pak přílbu přináší a ukazuje nám ji – čistý průstřel. Tak takhle to je tedy s „bezpečím“, které nám přílba z „oceli“ nabízí. Zaraženě se po sobě díváme.

Všechno jednou končí a také dřina posledních týdnů. Ještě dlouho nás bude provázet písek skřípající mezi zuby. Náš transportní vlak odjíždí 13. srpna v poledne od rampy tábora Groß Born.

Zase jsme ve Frankensteinu. Po ranním nástupu mě volají k veliteli roty. Kapitán Köhler jde k věci hned poté, co mi nabídl židli: „Poddůstojnická škola posílá po uplynutí jednoho roku dva žáky na důstojnickou školu. To bude 1. října. Z první roty jsem navrhl vás. Máte nějaké námítky?“ Žádné nemám.

Říše uzavírá 23. srpna se Sovětským svazem smlouvu o neútočení.

Wehrmacht má 25. srpna vyhlášenou pohotovost. Roty nastupují na kasárenský dvůr. Kapitán Köhler podává hlášení veliteli. Plukovník von Stülpnagel poukazuje pohnutými slovy na vážnost politické situace – musíme počítat s vypuknutím války. Německý lid očekává, že jeho synové splní svou povinnost. Ohromeně se po sobě díváme. O nadšení nemůže být vůbec řeč; spíše je to odhodlanost brát vojenské povinnosti vážně.

Odpoledne ukládají všichni své věci, pokud je nemohou dát do batohu, do kufru, na který píšou svou adresu domů. Výcvikový program se zastavuje. K večeru nastupuje rota ještě jednou. Stojí před ní šikovatel

se seznamem a čte jména a zařazení v jednotce. Asi osmdesát mužů se dovídá o svém přeložení k různým pěším plukům. Nejsem mezi nimi.

Říká se, že kapitán Köhler odchází jako velitel praporu ke své mateřské jednotce, 73. pěšímu pluku do Hannoveru.

* * *

1. září začíná válka s Polskem. Hitler mluví v Reichstagu.

Přichází jedna facka za druhou. Dnes, 3. září, nám Velká Británie a Francie vyhlásují válku.

Nálada na světlici je neradostná. „Doufejme, že to nebude válka na dvou frontách jako v roce 1914!“ oživuje Rumpel vážnou rozhovor. Než mohu odpovědět, ujímá se slova Ahaus: „V knize ‘Mein Kampf’ se Vůdce jednoznačně vyjadřuje proti válce na dvou frontách. Dosud dodržel to, co řekl. Určitě dobře ví, co dělá!“ Rozhovor opět odumřel a všichni jsou ponořeni do svých myšlenek.

4. září mě se skupinou dvaceti mužů překládají k 7. pěšímu pluku do Schweidnitzu. Šikovatel mě pověřil velením této skupině během cesty. U 7. pěšího pluku budeme působit jako instruktoři k pluku nově přidělených záložáků. Poprvé vidím zřetelný rozdíl mezi jednotkou složenou z dobrovolníků a jednotkou tvořenou převážně záložáky.

7. září útočí německé tankové svazy na Varšavu. Nechávám se ohlásit u hlavního rotmistra své rot, který se mě ptá na důvod mého příchodu. Prosim ho, aby mi umožnil přeložení k částem pluku, které jsou na frontě. To bylo na něj moc – bez okolků mě vyhodil. Považuje mě a všechny ostatní studenty poddůstojnické školy za „kluky v uniformě“ a ne za vojáky.

Volá si mě šikovatel a s úšklebkem mi oznamuje, že všichni žáci poddůstojnické školy jsou převeleni k I. školnímu praporu Pěchotní školy v Döberitzu. Jsem opět velitelem překládané skupiny.

V poledne 11. září přijíždí rychlík Vratislav-Berlín do říšského hlavního města a my z něj vystupujeme. V zásadě mám v úmyslu jet se svou skupinou hned do Postupimi. Ovšem moji muži mě přesvědčují, že by mohlo stačit, kdybychom tam přijeli až pozdě odpoledne. Shodujeme se na tom, že se sejdeme kolem šesté hodiny večer na Postupimském nádraží.

V šest hodin je tam jenom osm mužů. V tu chvíli je mi jasné, že jsem udělal velkou chybu. Teď mi dochází, že kromě Postupimského

nádraží existuje také ještě Nádraží Postupim. Čekám do sedmi hodin a pak odjízdim se svou oškubanou skupinou do Postupimi.

Vlak zastavuje. Když vystupujeme na nástupiště, slyším v tlampači: „Pěšák Knoblauch se ihned ohlásí u východu!“

Na konci nástupiště na mě čekají dva poddůstojníci Pěchotní školy: „Vy jste ten smolař, který dal uprostřed Berlína rozchod své skupině?“ Jsem to já! Z této události jsem se poučil. Nic podobného se mi už nestane.

Pochodujeme do kasáren. Na staré cihlové budově je na straně u silnice nápis ze zlatých písmen GARDES DU CORPS. V chodbách a na schodištích jsou zavěšeny trofeje z německo-francouzské války 1870/71. Vládne tu působivá atmosféra pruského ducha.

Moje selhání, jak své chování hodnotím, mě velice tíží. Získávám vnitřní rovnováhu, teprve když se ukazuje, že těch „chybějících“ dvanáct mužů přijelo na nádraží v Postupimi už přede mnou, a okamžitě je zatklo komando Pěchotní školy. Ti kamarádi mě tedy nenechali ve štychu. Všechno to bylo nedorozumění. Můj svět je opět v pořádku.

Jednotka, ke které máme být převeleni, je vyzbrojena kořistní technikou československé armády. Již druhý den po příjezdu absolvujeme výcvik v zacházení s československým kulometem Bren (MG 26). Napadá mě, že instruktoři mají stejnou úroveň jako ti, které známe z poddůstojnické školy. Dnes, 13. září, je na programu ostrá střelba z MG 26. Výcvik nekončí teoretickým výkladem, ale jde se rovnou do praxe.

Pochodujeme na střelnici v Katharinenholzu. Naše cesta vede kolem historického mlýna Sanssouci, toho mlýna, který chtěl Bedřich Veliký připojit ke svým parkům. Vzpomínám si na vtip, podle kterého chtěl král získat mlýn za velké finanční vyrovnání do svého vlastnictví, ale proti vůli mlynáře. Došlo k hádce. Bedřich dal najevo, že v případě nutnosti přistoupí k vyvlastnění. Na to mlynář řekl: „Vaše výsosti, dokud je v Berlíně Nejvyšší soud, tak to nebude možné!“ Král se sklonil před právem. To je příběh, který se v 18. století mohl stát asi jen v Prusku.

Střelbu na střelnici v Katharinenholzu střídá bojový výcvik na Bornstedterském poli.

Jsmo v našem novém prostředí sotva tři dny a velitel Pěchotní školy se už zajímá o stav našeho výcviku. Neklade důraz jen na perfektní výcvik, ale také na jeho brzké ukončení. Říká se, že nás budou potřebovat k postavení nových divízií.

Dopoledne 16. září opět střílíme na střelnici v Katharinenholzu. Kulomet MG 26 už máme jako standardní zbraň.

18. září výcvik střelby na střelnici „HeerstraÙe“. Odpoledne teoretický výklad základů pěchotní průzkumné činnosti. Výuku vedoucí nadporučík končí svou přednášku slovy: „Jedna věc by měla být vždy jasná – při akcích průzkumného oddílu je prvořadý ‘průzkum’. Pokud je boj s útočícím nebo postupujícím nepřítelem neodvratný, musí se vycházet z toho, že je potřeba se mu vyhnout, teprve když je poměr sil přes 1:3 ve prospěch protivníka!“ Při odchodu z učebny si můj soused pro sebe mumlá: „Zatraceně, to jsem vůbec nevěděl, že jsme tak dobří. Můj velitel čety to před několika měsíci říkal úplně jinak!“

Dnes nás čeká něco mimořádného. Jedeme do Döberitzu. Na jedné ze střelnic nám budou předvádět součinnost všech pěchotních zbraní s použitím ostrého střeliva. Stojíme na svahu a z trochu vyvýšeného postavení na levé straně střelnice se díváme na útok pěšího praporu předváděcí jednotky Pěchotní školy Döberitz podporovaný všemi zbraněmi, včetně polního děla ráže 150 mm. Vlevo kousek od nás sleduje dění větší skupina důstojníků, mezi nimiž jsou i členové zahraničních vojenských misí.

To, co vidíme, je skutečně pozoruhodné. Po dělostřelecké přípravě z těžkého polního děla nastupuje pěší prapor. Nad „nepřátelskými“ postaveními“ visí hustý kouř. Družstva postupují ještě v zástupu. Po asi šesti stech metrech je pěchota úplně rozvinutá a zahajuje palbu z lehkých kulometů. Mezi tím jsou slyšet výstřely z minometu ráže 80 mm.

Potom následuje vložka, o které znalci problematiky mluví vždy s jistým respektem. Rotu na pravém křídle „přestřelují“ z postavení ve svahu dva těžké kulometry. Hluk bitvy je ohlušující.

Roty se pohybují tak, aby zachovávaly bezpečnostní odstup od doletu střepin vybuchujících granátů. Když jsou pěšáci ve vzdálenosti vhodné pro závěrečný útok, dělostřelectvo a minometry zvyšují četnost střelby a hledají cíle v hloubi „nepřátelského“ systému postavení.

To je chvíle pro pěchotu. Explodují ruční granáty, družstva se rozbíhají a s hlasitým pokřikem pronikají do postavení.

Vylétá světlice – všechno zastavit! Cvičení skončilo. Zůstává v nás pocit, že pěchotní jednotky s těmito schopnostmi nemůže nikdo zastavit.

Náš výcvik v Pěchotní škole v Döberitzu 26. září skončil. S námi, žáky poddůstojnické školy, se počítá jako s veliteli družstev v oblasti

rozmístěné 95. pěší divize a jedeme vlakem přes Fuldu do Wildfleckenu.

27. září přijíždíme krátce před půlnocí na malé nádraží ve Wildfleckenu a ihned pochodujeme do kasáren stojících na vyvýšeném místě cvičišť. Prší. Navzdory tmě je poznat, že jde o novější stavby. V kasárnách nás očekávají a přidělují nám ubytování. S Karl-Heinzem Korbem, kamarádem z Frankensteinu, jsme příslušníky 195. cyklistické roty 95. pěší divize. Je to zcela nový pocit vojáctví.

V prvních dnech není běžný denní režim ještě možný. Chybí ještě nejméně padesát procent stavu mužstva. Ani poddůstojnický sbor není kompletní. Říká se, že minulý týden byla na cestách skupina, která měla v oblasti Výmar/Apolda vyzvednout záložáky a přivést je k jednotce. Přitom došlo k zajímavé události. Během cesty vlakem seděli v přeplněném kupé proti sobě četař v aktivní službě z odvodní skupiny a jeden už ne nejmladší záložák v civilu. Ten četař se zřejmě považoval za velkého machra a proti sobě sedícímu civilistovi důrazně sdělil, že z něj v následujících týdnech udělá použitelného vojáka. Ten civil to přijal vyrovnaně. Když druhý den skončilo vystrojování „nováčků“, ukázalo se, že onen „starší pán“ je praporčík s třinácti odslouženými roky. Ten četař jen vyvalil oči a ztratil řeč. Ke cti praporčíka slouží, že se k hrozícím výchovným opatřením vůči tomu četaři neuchýlil.

Dnes, 29. září, dostáváme výstroj a výbavu, mimo jiné bicykly z československých zásob, a také zbraně jsou československé výroby. Všechno je velice solidní, ale ve srovnání s německou výstrojí mnohem těžší.

* * *

Na začátku října podniká rota svůj první výjezd na kolech. Jedeme po četách přes Reußendorf do Neuglashüttenu a zpátky. Počasí se hodinu od hodiny zhoršuje. Padají provazy deště.

Večer slyším čistě náhodou z rozhovoru našich poručíků, že „cyklistická rota“ představuje určité nouzové řešení. „Aktivní“ divize mají plně vyzbrojenou průzkumnou rotu. My, „nouzoví“, máme s těmi aktivními společnou jen žlutou barvu kavaléristů! Vůbec se mi to nelíbí. Mluvím o tom s Karl-Heinzem Korbem. Má na to stejný názor a vypadá ustaraně.

Den za dnem jezdíme v bojovém členění do oblasti Dammerfeld-

ských vrchů. Výškové rozdíly jsou tak velké, že stoupaní jsme schopni překonávat jen pěšky a tlačáním kol. Na „ježdění na kole“ mám jiné vzpomínky. Pořád přší.

6. října končí tažení do Polska. Hitler mluví v Reichstagu, přenáší to rozhlas a rota poslouchá. V návaznosti na společný poslech hovoří velitel naší roty kapitán Schuster, záložní důstojník, účastník světové války a držitel Železného kříže I. třídy. Jeho malá tělesná výška není v žádném poměru k jeho neobvyklé vyřídilce. Vojáci s bydlíštěm ve Výmaru ho znají jako řečníka NSDAP. Neměli jsme se rádi a pocítoval jsem to od prvního dne našeho setkání.

Během noci 25. října přšlo – lilo! Je nejen vlhko, ale také hnusná zima. V časných ranních hodinách vyjíždíme jako čelní četa na průzkum proti předpokládanému nepříteli u Altglashüttenu. Když se vezme v úvahu, že tuhle rotu postavili teprve před čtyřmi týdny, probíhá bojový průzkum docela dobře – v čele jdoucí zajišťovací vojáci jsou „ostřelovaní“ a jdou se svými koly silničními příkopy. Asi sto metrů za nimi postupující družstva slézají z kol a rozvíjejí se směrem k nepříteli – začal pěchotní boj. Střídavou střelbou a postupem vpřed se úplně zablácení a promočení dostáváme na okraj obce Altglashütten. Za lijáku jedeme zpátky do Wildfleckenu.

30. října nacvičujeme bojové akce s částmi divize v prostoru Damerfeldských vrchů. Já už ty holé skalnaté vrchy nemohu ani vidět. Již několik dní padající sníh je tak hluboký, že jsme museli kola přes deset kilometrů tlačit. Výcvik „nouzových žluťáků“ končí. Dostáváme nouzové potravinové dávky a připravujeme kasárna k předání.

* * *

6. listopadu jede rota na kolech do Fuldy. Nakládání kuchyně a týlových vozidel jde velice rychle. Kolem poledne se transportní vlak rozjíždí. Se svým družstvem mám na otevřeném nákladním vagónu protileteckou hlídku.

Teď jsme už dvacet hodin na kolejích. Vlak jede docela pomalu a železničáři ho často zastavují – po této trati určitě jedou ještě jiné transporty. Když slunce pronikne nízko visícími mraky a rozplyne se přízemní mlha, zjišťujeme, že náš vlak projíždí Černým lesem.

Když vlak zastavil v Kinzigtalu, odehrála se tam tak trochu tragédie. Pes naší roty, bílý špic, vyskočil z bujarosti z posledního otevřeného

nákladního vagónu. V tuto chvíli jsme se zase rozjeli. Pes okamžitě poznal nebezpečí a rozběhl se za odjíždějícím vlakem. Jeli jsme pomalu, hodně pomalu, ovšem ten pes nám přesto nestačil. Po asi kilometru zůstal s vyplazeným jazykem stát na pražcích – byl to smutný pohled. Nemohl jsem uvěřit svým očím. Z posledního vagónu vyskočil nějaký desátník a běžel k tomu psovi. Vidím ještě, jak toho špice zvedá, když vlak začíná zrychlovat. Pes a desátník jsou stále menší a pomalu mizí v dálce.

Z toho bude průšvih, říkám si. Když se o tom dozví velitel roty, padnou zcela jistě nepřijemná slova o „nepovoleném vzdálení se od jednotky“, a to by byla nepochybně fatální záležitost, kdyby došlo nějakému nedorozumění o pozadí činu toho desátníka.

Hned za vesnicí Haslach náš vlak zase zastavuje před silničním přejezdem. Zde ten desátník naskakuje na poslední vagón s tím špicem v podpaží, jako by se nic nestalo. Jak to bylo možné? Když viděl, jak se mu vlak ztrácí v dáli, postavil se na silnici vedoucí souběžně s tratí. Jeden uznalý řidič osobního auta mu zastavil a odvezl ho. My, kdo jsme to celé viděli, se po sobě beze slov díváme.

Hitler čirou náhodou uniká 8. listopadu atentátu v mnichovské pivnici Bürgerbräu.

Dnes jedeme na kolech do Zunsweileru. Viditelnost je dobrá, a tak na severozápadu vidíme štrasburský dóm a francouzský břeh Rýna. Vnímám krajinu a současně cítím, že „naproti“, za řekou, žije jiný národ, nepřátelský. Mluvím o tom s Walterem Wagnerem. Nechápavě se na mne dívá a říká: „To je úplná blbost. Brambory chutnají na druhé straně úplně stejně jako tady!“

V polovině listopadu má rota noční výjezd na kolech do Appenweileru. Ubytováváme se ve škole a v prostorách mateřské školky. Za jasné noci jsou slyšet ojedinelé výstřely děl.

V posledních dnech listopadu jsme spolu s polskými válečnými zajatci nasazeni ke sklizni řepy. Prší a je chladno. Jsem zklamán ani ne tak kvůli té práci jako takové, ale kvůli „odcizení se smyslu života“; chci být vojákem a ne pomocníkem při sklizni.

Rudá armáda napadá 30. listopadu Finsko. Důvodem k tomu je, že Finsko odmítlo sovětskou smlouvu o vzájemné pomoci. Tak jednoduché to tedy je.

* * *

Velitelé čet a družstev jedou dopředu do bunkrů Západního valu severně od Kehlu. V mokré lesní a křovinaté krajině západně od Leutesheimu opevnění přejímáme. Bunkry první linie stojí bezprostředně na břehu Rýna a druhá linie je asi sto metrů za nimi. Celé týlové zabezpečení se přesunulo do Leutesheimu, jehož obyvatelstvo je evakuované. Následující den – za setmění – postupuje rota, která mezitím přišla do Leutesheimu, po družstvech vpřed. Kolem půlnoci je střídání dokončené. Se svou skupinou jsem převzal bunkr „Hase“ ve druhé linii.

Prší celé dny. V terénu, kde bunkry stojí, se nedá chodit. Hladina Rýna stále stoupá. 12. prosince to vypadá, že velká voda zalije prostory bunkrů. Pokoušíme se postavit hráz z pytlů s pískem. Je to namáhavá práce. Hladina řeky klesá až po třech dnech. Vylepšujeme svá do té doby zatopená polní postavení. Na frontě je klid.

Dnes ráno jsem navštívil své spolubojovníky v první linii. Střílnou bojového postavení se dívám „naproti“ – nic se tam nehýbe. Francouzi sedí ve své Maginotově linii stejně jako my v Západním valu, zápasí s nepříjemným počasím a doufají, že se nic nestane.

18. prosince se dozvídáme, že mezi 13. a 17. prosincem došlo v ústí řeky La Plata k námořní bitvě s eskadrou britských křižníků. Německá kapesní bitevní loď „Admiral Graf Spee“ byla zpočátku úspěšná, ale po poškození kormidla ji posádka 17. 12. 1939 potopila. Posádka se dostala na pevninu v Montevideu a byla tam internovaná. Velitel, námořní kapitán Langsdorff, si 20. 12. 1939 zvolil dobrovolnou smrt.

Prosincové noci jsou chladné. Zima je za dveřmi. Bunkr není nijak pohodlný, prostor je velice stísněný a vlhký. O půlnoci mám stráž. Přetahuji si zimní kuklu přes uši, beru si pušku a s jedním ze svých mužů vycházíme na chladný noční vzduch. Jasná obloha je obsypaná hvězdami. Každých deset minut se dívám na hodinky, ale čas nijak neubíhá. Na francouzské straně Rýna vylétá světlice. Vpravo od nás to v hustém podrostu praská. Skáču za strom a zvedám pušku: „Stát, kdo je to?“ Je to jen obyčklá důstojnická obchůzka.

Krátce po jedné hodině ráno jsme vystřídání. Naši střídači vycházejí s tichým klením ven. Jdeme zpátky do bunkru a uléhám na rám s drátěným pletivem, který zde slouží jako lůžko, a pokouším se usnout. Prostor zaplňují zvuky dechu spících kamarádů.

Nenacházím klid a zírám vzhůru na strop bunkru. Nad námi jsou dva metry železobetonu – je to uklidňující a současně deprimující. Ospalý podvědomě vnímám střelbu z kulometu – je zřetelnější. Jsem

okamžitě vzhůru a zvedám se. Krátce nato rámus na příchodu k bunkru: „Poplach!“ Jeden ze strážných stojí v místnosti a burcuje posádku.

Všechno běží podle nacvičeného postupu. Cestou nahoru saháme po puškách uložených ve výklenku ve stěně a spěcháme ven. Strážný se signální pistolí v ruce je jedním z posledních. Ve snaze udržet kontakt s ostatními zakopává. S ostrým třesknutím vylétá světlice a kousek od východu z bunkru zasahuje do zadku před ním jdoucího souseda. Ten hlasitě křičí: „Jsem zraněný!“

Konečně jsme venku a obsadili jsme bojová postavení po obou stranách bunkru. Na břehu Rýna se skutečně střílí a není to sen; k obloze stoupají světlice. Po dalších deseti minutách hluk končí. Někdo jenom ztratil nervy.

U vchodu do bunkru stojí předkloněný ten „postřelený“. Skutečně si myslí, že utrpěl zranění činností nepřítele. Jen pomalu si uvědomuje, že je to „provozní nehoda“. Činnost nepřítele nebo provozní nehoda – jeho zadek vypadá dost ošklivě; jednoduše je popálený. Dopoledne odchází do lazaretu v Leutesheimu a současně na nezbytný výslech ohledně té události. Nehoda neměla žádné důsledky.

Štědrý večer! Postavili jsme si v bunkru malý stromeček. Přišla nám spousta vánočních dárků. Nosiči pošty museli jít z týlu dvakrát. Kolem páté hodiny odpoledne přichází velitel roty se šikovatelem. Velitel stojí uprostřed místnosti jako archanděl Gabriel. Padají silná slova – frontové Vánoce, obrana vlasti jako samozřejmá povinnost vojáka – a, a, ... V zásadě má samozřejmě pravdu, ovšem způsob, jakým to říká, je nepřijemný.

Když chce velitel odejít, šeptá mu šikovatel, že by mi měl ještě oznámit povýšení na desátníka. Dělá to se slovy, že by ze mne „mohl“ být docela dobrý voják, kdybych nebyl tak arogantní. Stavím se do pozoru a pouštím ty fráze jedním uchem dovnitř a druhým ven. Kamarádi v pozadí se šklebí.

Velitel se svým doprovodem odchází a nechávají nám láhev rumu. Zapalujeme svíčky na stromku a otvíráme své balíčky. Teprve po odchodu velitele začala být nálada skutečně vánoční.

1940

Máme být vystřídání. Přišel předvoj jedné hornobavorské roty a nechává se od nás zasvětit do místní situace. Svérázní chlapi – byli nasa-

zení v Polsku a k mému velkému údivu nosí v kapse kalhot pistoli Luger P.08. Jeden z nich má na blůze stužku Železného kříže II. třídy.

5. ledna se střídají jedno po druhém osazenstva všech bunkrů. Odcházím se svým družstvem z bunkru „Hase“ pěšky do Leutesheimu. Je to teď na Bavorácích.

Rota se po krátkém pobytu v Appenweieru přesouvá na kolech do Gengenbachu. Naše „dovolená v Černém lese“ končí dřív, než je nám milé. Již 13. ledna se rota nakládá na rampě v Gengenbachu. Kinzigtalem vane ledový vítr. Černý les je pod hlubokou sněhovou pokrývkou. Stojíme v závětrří nákladního vagónu a strašně mrzneme. Sněhovou vánici se k nám od města probojovávají dvě tmavé postavy. Když jsou už blízko, poznáváme, že to jsou dvě katolické řádové sestry. V termoskách nám přinášejí čaj. Jen málokdy jsem si čaje tak vážil, jako to odpoledne.

Konečně přijíždí lokomotiva přidělená našemu transportu. Šplháme do vagónů, vlak sebou trhá a jedeme. Cíl je neznámý. Náš vlak projíždí zasněženými údolími Černého lesa. Dívám se na svůj kompas – příbližný směr jízdy sever. Krátce před půlnocí rozeznávám skrz silnou vánici na jednom nástupišti nápis „Rastatt“.

Teď je půl páté ráno 14. ledna a zastavujeme na nějakém nádraží. Stahuji okno. Venku jsou posunovači v plné práci. Jeden železničář mi říká, že jsme na nádraží v Grünstadtu a hned nás budou vykládat.

Přebíráme si z vagónů kola. Osobní zavazadla jsou uložena na nosičích kol. Čtyři se řadí k odjezdu. Po dobrých dvou kilometrech přijíždíme do obce Sausenheim, vinařské vesnice. Jsem ubytovaný s desátníkem Wagnerem u rodiny Hammerových. Potajmu se o něm říká, že má být četařem, ale nikdo nezná okolnosti. On sám o tom nikdy nemluvil a já jsem se ho na to neptal. Byl to dobrý kámoš.

Karl-Heinze Korba povýšili 30. ledna do hodnosti rotného. Blahopřeji mu a vůbec mě nepřekvapuje, že mě velitel přehlédl.

* * *

Na začátku února ty pěkné časy končí. Poděkovali jsme svému hostiteli a rozloučili se s ním. Při našem odchodu do Grünstadtu stojí obyvatelé na okraji silnice a mávají nám; tu a tam je nějaká dívka, která si kapesníkem utírá oči.

Nakládáme v Glückstadtu a vlak nás odváží do noci v oblasti Sárska.